

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย

A Model Development of Higher Educational Management by Applying the Philosophy of Sufficiency Economy in the Private Higher Educational Institutions of Thailand

จำเรณูรัตน์ จิตต์จิรจรรย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

E-mail : chamroenrat@hotmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติเป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดับรองอธิการบดีขึ้นไป หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ทางวิชาการด้านปรัชญาในประเภทหรือสาขาต่างๆ หรือเป็นราชบัณฑิตประเภทปรัชญา หรือที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐหรือเอกชน หรือเป็นผู้มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษาศาสนา วัฒนธรรมที่ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน

นำผลการสัมภาษณ์มาสร้างพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านแบบสอบถามจำนวน 5 คน นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร 390 คน ได้รับกลับคืนมา 297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.15 และคัดเลือกข้อความที่มีการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยระดับ 3 หรือระดับมากขึ้นไปมากกำหนดเป็นตัวชี้วัดจัดทำเป็นร่างรูปแบบ พร้อมแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับประกอบร่างนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม 25 คน ที่เป็นผู้บริหารระดับสูง 5 คน ผู้บริหารระดับกลาง 5 คน ผู้บริหารระดับต้น 5 คน อาจารย์ 5 คน และบุคลากร 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางหรือระดับต้นมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนต่างๆ ของมหาวิทยาลัย หรือเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมาไม่น้อยกว่า 5 ปี ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบตามเทคนิคเดลฟาย

2 รอบและได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเป็นฉันทามติ จึงได้รูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนของไทย มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) เรียงลำดับจากด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ งานทั่วไป งบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์และการวิจัย ซึ่งมีรูปแบบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยมีการคัดกรองปัจจัยป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิตที่มีสัดส่วนที่พอเพียงด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยกำหนดเป็นปรัชญาสถาบันและวิสัยทัศน์อันเป็นภาพการบริหารจัดการอุดมศึกษาในอนาคตที่ชัดเจน ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยสถาบันจัดทำแผนงบประมาณเพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีเหตุผล ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยสถาบันกำหนดการคัดเลือก การสอบคัดเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเน้นที่กระบวนการทำวิจัยอย่างมีเหตุผลโดยกำหนดให้ภารกิจการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การบริหารจัดการอุดมศึกษา, สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไทย

Abstract

The objectives of this research were to study the principles of philosophy of sufficiency economy applied to higher educational management, to study the practical level of such an application, and to develop the model of the higher educational management by applying the philosophy of sufficiency economy in the private higher educational institutions of Thailand. This is was done by studying documents and research concerned, construct and develop the questionnaires passing the qualified process, collecting data from 390 administrators, lecturers and personnel, only 297 or 76.15 % received. Collecting the item with practicing in moderate level for indicator determining together with a draft model to have 25 connoisseurs with the qualifications as assigned rating them as an appropriate model of applying the philosophy of sufficiency economy in the private higher educational institutions.

The results of practicing were in high level running from academic management, general management, budget management, human resource management, and research management respectively

A model development of the higher educational management by applying this philosophy was operated by choosing the items with the moderate practicing level assigned as indicators accompanied with the model proposal, and by determining 25 connoisseurs respond the questionnaires. The results of responding as a whole were high levels with high and highest congruence as follow : (1) academic management, institutions manage by scrutinizing or recruiting human resource inputs to productive processes as adequate ratio. (2) general management was institutions clearly setting its own philosophy, vision for scenario higher educational management accorded with mission applied by the philosophy of sufficiency economy. (3) budget management, institutions made the budget plan covering the capi-

tal incomes and expenditures for reasonably buying, hiring, cooperating for external budget to support the teaching, researching, etc. (4) human resource management, institutions conducted by recruiting, competitive examining the human resources with knowledge and morality by means of appropriated process. (5) research management emphasizing on reasonably research methodology with setting research developing committee, constructing the measurement criteria for motivating all the personnel do research by determining the research mission as a crucial part of administrators, lecturers and personnel.

Keywords : Philosophy of Sufficiency Economy, Higher Educational Management, Higher Educational Institutions of Thailand

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพลวัตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวความคิดใหม่ๆ มาใช้บริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551 ก: 21-22) ซึ่งรับผิดชอบ กำกับ ดูแลการศึกษาระดับดังกล่าว ได้สนับสนุนให้มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประชาชนไทยที่ได้รับพระราชทานมาบรรจุไว้เป็นหลักการบริหารจัดการ โดยยอมรับว่ายังเข้าใจและมีหลักปฏิบัติในขั้นเริ่มต้นและเสนอว่าสถาบันควรเป็นผู้นำให้มีการวิเคราะห์เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ โดยตั้งอยู่บนรากฐานด้านทรัพยากร ด้านภูมิสังคม เป็นผู้นำให้มีการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นรูปธรรมทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัวเป็นต้นซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้กระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้สถาบันต้องเป็นผู้นำในการวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือบูรณาการนำไปสู่การปฏิบัติ คือ การบริหารจัดการศึกษาให้ปรากฏชัดเจน ดังนั้นการศึกษาวิจัยที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์จะนำไปสู่การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ที่ได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2546: 3)

การบริหารจัดการอุดมศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นลักษณะการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษายุคใหม่ (มานิต บุญประเสริฐและคณะ, 2546: 63-93) ซึ่งมีรูปแบบประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการทั่วไปที่มุ่งเน้นกลยุทธ์การบริหารงานที่ทันสมัย (Modern Management) ด้านการบริหารงานวิชาการ มุ่งเน้นผู้เรียนมากขึ้น ด้านการบริหารงานวิจัยมุ่งพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำ ด้านการบริหารการเงินหรืองบประมาณมุ่งเน้นการปฏิรูปและปรับปรุงระบบการเงินและรูปแบบการหารายได้ และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีแนวทางเลือกในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการคัดเลือก สรรหาและการให้เงินเดือนที่แตกต่างจากระบบราชการอันทำให้การอุดมศึกษาของไทยสามารถยืนหยัดอยู่บนเวทีโลกได้ นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาที่รับผิดชอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ระดมพลังความคิดในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการอุดมศึกษาซึ่งนิภา กุ้งษ์ศักดิ์ (2550 : Available Online) เสนอไว้ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการบริการจัดการอุดมศึกษา คือ ความพอประมาณในมหาวิทยาลัยเช่นการกำหนดสัดส่วนภาระงานของอาจารย์ให้พอประมาณในด้านการสอน การวิจัย การช่วยงานของคณะ ความมีเหตุผลอาจวิเคราะห์ว่าหมายถึงปัจจัยเกี่ยวกับนักศึกษาโดยพิจารณาในแง่เกี่ยวกับจุดอ่อนหรือจุดที่เป็นปัญหาของนักศึกษา จึงต้องมีเหตุผลสำคัญในการพัฒนานักศึกษาว่าขาดเหตุปัจจัยในเรื่องใดเช่นขาดความเชี่ยวชาญ

ด้านภาษา ขาดหลักคุณธรรมเป็นต้น การสร้างภูมิคุ้มกันเป็น การเน้นที่ตำแหน่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้แก่ รองอธิการบดี คณบดี เป็นต้น ควรได้รับการอบรมในเรื่องการบริหารจัดการ และหลักการทำงานซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี หลักคุณธรรม ซึ่งถ้าหากนำมาประยุกต์ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นลักษณะ การประเมินผลงานมุ่งให้เกิดความยุติธรรมและความรอบรู้ เป็นการมุ่งให้สมาชิกใช้หลักการจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างไร ได้นำมาปฏิบัติอยู่ในระดับใดและการปฏิบัตินั้นมีรูปแบบ เป็นประการใด เป็นประเด็นคำถามสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย และเหตุผลสำคัญที่ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ด้วยเล็งเห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการ เป็นกรอบ แนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งอาจนำมาประยุกต์ใช้ ชีวิตประจำวันหรือในการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี หากนำ มาประยุกต์ใช้จะเป็นเหตุผลสำคัญในการที่จะได้สืบสาน ขยายผลไปสู่สถาบันต่างๆ อันจะเป็นการพัฒนาหน่วยงานให้ ประสบความสำเร็จ และเหตุผลสำคัญที่ได้นำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยก็คือ การได้นำมาสิ่งที่ดีสู่การดำเนินชีวิต เป็นการเทิดพระเกียรติ เทิดทูนพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ ทรงคิดค้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้ พระราชทานแก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้นำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่ออยู่เย็นเป็นสุข ฉะนั้นการพัฒนารูปแบบของการบริหาร จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ที่ดำเนินการนี้เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี หากนำไปสู่การปฏิบัติอันเป็นการสืบสาน แนวพระราชดำริดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งการได้คนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ของไทย (2) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติในการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ อุดมศึกษาเอกชนของไทย และ (3) เพื่อพัฒนารูปแบบการ บริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนของการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มีการนำมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษา หลังจากนั้นจึงนำ มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี คุณสมบัติเป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยหรือเคยเป็น ระดับรองอธิการบดีขึ้นไปทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ทางวิชาการด้านปรัชญาในประเภท หรือสาขาต่าง ๆ หรือเป็นราชบัณฑิต ประเภทปรัชญา อันได้แก่ อภิปรัชญา ญาณวิทยา ตรรกศาสตร์ จริยศาสตร์หรือ สุนทรียศาสตร์หรือที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐหรือเอกชน หรือเป็นผู้มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ ขึ้นไปหรือ เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไปใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนไม่น้อยกว่า 10 ปีหรือ เป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม ที่ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็น ที่ยอมรับต่อสาธารณชน รวมทั้งนำผลการสัมภาษณ์มาสร้าง และพัฒนาเป็นแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปผ่าน กระบวนการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหาร ระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น อาจารย์และ บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หลังจากนั้นจึงได้นำ ไปทดลองใช้หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 โดยนำแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มีค่าความเชื่อมั่น .975 ค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับอยู่ ระหว่าง .234 - .799 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนรวม 390 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็น

จำนวน 297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.15 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยประสานงานกับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยประสานงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยตามขั้นตอนที่ 2 โดยคัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีการปฏิบัติด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3 หรือระดับมากขึ้นไปกำหนดเป็นตัวชี้วัด สังเคราะห์หรือบูรณาการจัดทำเป็นร่างรูปแบบ (Model Proposal) และนำร่างรูปแบบไปพัฒนา โดยอันดับแรกผู้วิจัยดำเนินการพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurs) จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น อาจารย์และบุคลากรและมีคุณสมบัติตามที่กำหนด ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ การวิจัยตามขั้นตอนที่ 3 นี้มีการแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 รอบ คือ รอบที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบโดยการนำร่างรูปแบบประกอบกับแบบสอบถามความคิดเห็นไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้เครื่องมือที่เป็นร่างรูปแบบและแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับประกอบร่างรูปแบบที่ได้แสดงคำมัยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบยืนยันหรือมีการแก้ไขปรับปรุง หากผู้เชี่ยวชาญตอบยืนยัน ก็สามารถสรุปได้ว่าเป็นรูปแบบ หากมีการเปลี่ยนแปลงคำตอบ ผู้เชี่ยวชาญจะต้องแสดงเหตุผลประกอบซึ่งจะนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นฉันทามติ (Consensus)

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการสังเคราะห์หรือบูรณาการเป็นรูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาจากผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 ได้ผลการวิจัยที่เป็นการพัฒนาแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติทั้งนี้โดยพิจารณาจากคำมัยฐานระหว่าง 3.50-4.49 ซึ่งหมายถึงมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากขึ้นไป และพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00-1.99 ซึ่งมีความหมายว่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน มีความสอดคล้องกันสูง เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าเป็นรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาเอกชนของไทยของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์พบว่า (1) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไปมีรูปแบบที่ไม่ยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง เน้นการสร้างความรู้ความผูกพัน สร้างวัฒนธรรมสถาบันโดยการกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์ เน้นการประหยัด การพึ่งพาตนเอง การใช้เงินให้มีเหตุผลเพื่อความอยู่ดีกินดี (2) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการมีรูปแบบเน้นการสอนให้รู้หลักคิดในเนื้อหาสาระของวิชาการ พัฒนาองค์ความรู้จากการวิจัยโดยอาศัยและแทรกปรัชญาไปสู่ชีวิตจริง การบรรจุปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อปลูกฝังให้ตระหนักในการดำเนินชีวิตและสอดแทรกลงไปใน การเรียนการสอนทุกวิชา (3) ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย มีการเชื่อมโยงให้สมดุลระหว่างการสอนกับการวิจัยโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนของการวิจัยที่มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหน่วยการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การสร้างเครือข่ายวิจัย เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติที่มีการสนับสนุนงบวิจัยอย่างพอเพียง (4) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณมีรูปแบบการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ เน้นความคุ้มค่า ความคุ้มค่าและมีคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ความคุ้มค่า เน้นผลลัพธ์ที่อาจไม่ใช่ตัวเงิน แต่เน้นความคุ้มค่าหรือการได้รับผลมาสู่มหาวิทยาลัย และ (5) ด้านการบริหารจัดการงานทรัพยากรมนุษย์มีรูปแบบการพัฒนาคนให้พัฒนาตนเองโดยไม่ได้มองจากภายนอกในการพัฒนาคน แต่การให้เรียนรู้ภายในตนด้วยการนำการจัดการความรู้มาใช้ที่เน้นการวิเคราะห์ตนเอง

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนของไทย พบว่ามีปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) เรียงลำดับจากด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.74 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67) การบริหารจัดการทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.69 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67) การบริหารจัดการงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย 3.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) และการบริหารจัดการงานวิจัย (ค่าเฉลี่ย 3.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) ซึ่งมีรูปแบบที่พิจารณาจากค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 และพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00-1.99 ซึ่งมีความหมายว่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน มีความสอดคล้องกันสูงจึงได้รูปแบบ (1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการซึ่งมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยมีการคัดกรองปัจจัยป้อนเข้าด้านทรัพยากรบุคคลสู่กระบวนการผลิตที่มีสัดส่วนที่พอเพียง การบริหารจัดการงานวิชาการที่มีการคัดกรองปัจจัยป้อนเข้าด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่รวมทั้งสื่อสารสนเทศสู่กระบวนการผลิต การบริหารจัดการงานวิชาการด้านกระบวนการมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นปรัชญาการบริหารจัดการ สถาบันครอบคลุมความรู้และคุณธรรมจริยธรรม มีการนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตของการบริหารจัดการงานวิชาการของสถาบันและมีการนำไปกำหนดเป็นพันธกิจเพิ่มเติมจากพันธกิจที่ปฏิบัติตามปกติ (2) ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยกำหนดเป็นปรัชญาสถาบันและวิสัยทัศน์อันเป็นภาพการบริหารจัดการอุดมศึกษาในอนาคตที่ชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจที่ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำมาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการอุดมศึกษาที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการในการวัดประเมินโดยอาศัยพื้นฐานการจัดการความรู้และคุณธรรมซึ่งจัดในรูปของโครงการ กิจกรรมเน้นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติโดยกำหนดเป็นวัฒนธรรมอุดมศึกษา (3) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยสถาบันจัดทำแผนงบประมาณการเงินครอบคลุมรายได้ การลงทุนรวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานของงบประมาณสนับสนุนการสอน

การวิจัย เป็นต้นจากภายนอก และการจัดทำกิจกรรม โครงการ เพื่อหารายได้รวมทั้งสร้างแนวร่วมกับหน่วยงาน สมาคม เช่น สมาคมศิษย์เก่า มีการควบคุมการเงินเพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี (4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยสถาบันกำหนดการคัดเลือก การสอบคัดเลือก เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้และคุณธรรม จริยธรรม ใช้วิธีการอย่างเหมาะสม มีการกำหนดภาระงาน รวมทั้งแจกแจงภาระงานไว้อย่างชัดเจน มีการวางแผนพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์สายวิชาการอย่างต่อเนื่องและพอเพียงต่อ สัดส่วนนักศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายสนับสนุน การเรียนการสอนไว้อย่างพอเพียงกับปริมาณงาน (5) ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเน้นที่กระบวนการทำวิจัยอย่างมีเหตุผล โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนางานวิจัย มีการสร้าง มาตรการด้านแรงจูงใจให้บุคลากรทำการวิจัย โดยกำหนดให้ ภารกิจการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม มีการกำหนด งบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างพอเพียง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยพบว่าผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรมีการปฏิบัติโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ อุดมศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมภารกิจการบริหารจัดการอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานวิจัย การบริหารจัดการงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ หากเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรได้มีการปฏิบัติโดยการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทยแล้วมีลำดับดังนี้ (1) การบริหารจัดการงานวิชาการ (2) การบริหารจัดการทั่วไป (3) การบริหารจัดการงานงบประมาณ (4) การบริหารจัดการงานทรัพยากรมนุษย์ และ (5) การบริหารจัดการงานวิจัย ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายตามลำดับ

ในบรรดาภารกิจหรือพันธกิจการบริหารจัดการอุดมศึกษาห้าประการที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้น ผลปรากฏว่าได้มีการปฏิบัติโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงานวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.74) ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการงานวิชาการเป็นหลักสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งครอบคลุมการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้รวมทั้งบริหารจัดการให้มีปัญหาน้อยที่สุด

การบริหารจัดการงานวิชาการเป็นภารกิจหลักสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาประเด็นนี้ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2546 ก: 2-4) ได้กล่าวไว้ว่าการที่จะเป็นผู้บริหารอุดมศึกษามีอาชีพนั้นจะต้องมีพื้นฐานมาจากการเป็นนักวิชาการ หากปราศจากความเป็นนักวิชาการแล้วจะไม่สามารถขึ้นมาเป็นผู้นำในการบริหารสูงสุดได้หรือถ้าขึ้นมาก็ไม่สามารถจะเป็นที่ยอมรับได้ ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรตระหนักถึงเรื่องนี้จึงมีการปฏิบัติโดยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพแก่นักศึกษาที่จะเป็นบัณฑิตในอุดมคติ การที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นภารกิจสำคัญในอันที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนและตระหนัก พยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ที่ได้รายงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาไทยโดยได้จัดทำโครงการ 2552 ปีแห่งคุณภาพการอุดมศึกษาไทยซึ่งมีหลักการเพื่อที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาชาติที่ยั่งยืน

ตามโครงการได้กำหนดเป็นกลุ่มการเรียนรู้ 5 กลุ่ม คือ (1) คุณธรรมจริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ตามโครงการดังกล่าวได้มีการกำหนดสี่แทนกลุ่มของการเรียนรู้ คือ สี่เหลี่ยม แทนกลุ่มคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตไทย สี่สามเป็นสี่ที่แทนวันพฤหัสบดี อันเป็นครูและหมายถึง ความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่สอดคล้องกับความรู้จากภูมิปัญญาไทย สี่เหลี่ยม หมายถึง ธรรมชาติ การเจริญงอกงามในทักษะทางปัญญา สี่น้ำเงิน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนไทยในเชิงบวก มีลักษณะมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันในระดับสังคมและประเทศชาติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท และสี่ฟ้า หมายถึง การมีอิสระในการคิดวิเคราะห์อย่างกว้างไกลสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกของสารสนเทศ ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องพยายามปลูกฝังให้นักศึกษามีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ฉลาดเลือกกว่าสิ่งใด ควรจับจ่ายซื้อหามาใช้หรือสิ่งไม่ควร เมื่อเป็นเช่นนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องใช้หลักการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผลเช่น การตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานคณะวิชาที่นักศึกษาได้ศึกษา (เบญจวรรณ อุซุงศ์อมร, 2552: 132-139) เป็นต้น

นอกจากนั้นประเด็นสำคัญนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: 14-17) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักสำคัญมีหน้าที่กำหนดนโยบายการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545-2559 และได้สรุปบรรจุสาระสำคัญอันเป็นเจตนารมณ์ของแผนโดยเฉพาะกำหนดคำว่าคนดี คนเก่งและคนมีความสุขไว้ว่า (1) คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่เที่ยง มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้ออาทร เกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ پاکเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต เป็นต้น (2) คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้านหรือความสามารถพิเศษเฉพาะทางเช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทาง

ด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้าน ภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุม ตนเองได้ เป็นต้น และ (3) คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดี ทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจ เข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่งมีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุข เป็นต้น

การที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการ สภากาชาดพยายามที่จะให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่งและคน มีความสุขนั้น แท้จริงก็เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปขับเคลื่อนให้มีการสืบสานต่อไปนั่นเอง เพราะเมื่อนิสิตนักศึกษาหรือเยาวชนทั้งหลายเป็นคนดี คนเก่งและคนที่มี ความสุขแล้วก็จะหมายถึงการเป็นบุคคลที่ดำรงตนอยู่อย่าง พอเพียง มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองด้วยการเป็น ผู้มีความรู้และคุณธรรมจริยธรรมโดยเป็นคนดี คนเก่งและ เป็นคนที่มีความสุข หากนิสิตนักศึกษาเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ปฏิบัติอย่างแท้จริง ในประเด็นนี้ณัฐวุฒิ ห้วยเรไรและรังษิ แก้วน้ำใสย์ (2552: ข-ฉ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนของ นักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจ และวัดระดับการนำไปประยุกต์ใช้ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษา หญิง ร้อยละ 62 และนักศึกษาชาย ร้อยละ 67 ได้รับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการเรียนวิชา เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในภาพรวมนักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากที่จะนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์ใช้ในทุก ภาควิชาและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความรู้ความเข้าใจ ในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ส่วนการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และการนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ใกล้ชิด หรือชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาที่ศึกษาทางด้าน รัฐศาสตร์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

แม้ในต่างประเทศก็ตระหนักถึงการเป็นคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข ซึ่งครอสบี (Crosby, 2008 : 1-2) ที่ได้ ยกแนวคิดของวิลเลียม เจมส์ (William James) มากล่าวว่า คนเก่งในทัศนะของวิลเลียม เจมส์ คือ คนที่มีความเป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีแนวความคิด มีลักษณะเด่น มีเป้าหมายสูง รวมทั้งอุทิศตนเองด้วยความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมาย อันสูงสุดและดำเนินชีวิตด้วยอาศัยประสบการณ์อีกด้วย ดังนั้น ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการ งานวิชาการโดยเฉพาะเน้นปัจจัย คือ นิสิตนักศึกษา ที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปจากสถาบันให้ได้ตามเป้าหมาย นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของฮิวเกย์ (Hughey, 2000: 1-2) แห่งมหาวิทยาลัยเคนตักกี้ตะวันตก (Western Kentucky University) ที่ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการนำ ปรัชญาการบริหารจัดการมาประยุกต์ใช้ในอุดมศึกษามีสาระ สำคัญเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดเป้าหมายใหม่ๆ ที่จะ ให้ประโยชน์แก่นักศึกษาทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาออกไป ปรึบใช้สังคมซึ่งเป็นประโยชน์ในส่วนตัวและส่วนที่เกิดแก่ สังคม กล่าวคือ ถ้าทุกคนในสถาบันอุดมศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วม กันก็จะสามารถขับเคลื่อนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินไป ในทิศทางที่พึงประสงค์เดียวกัน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การประยุกต์ใช้ปรัชญานั้น ฮูเกย์ได้อธิบายขยายความมี สาระสำคัญว่าควรมีการปรับเอาปรัชญาใหม่ๆ มาใช้ในสถาบัน อุดมศึกษา (Adopt New Philosophy) ให้เป็นรูปธรรม เช่น แนวความคิดว่าการสร้างความพึงพอใจแก่นิสิตนักศึกษาซึ่ง เหมือนหนึ่งเป็นลูกค้าสำคัญของสถาบันอุดมศึกษานั้นไม่ใช่ เป็นการสร้างปรัชญาให้มีลักษณะเป็นนามธรรมอีกต่อไป แต่เป็นการนำปรัชญาโดยเฉพาะปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม และสำหรับนักศึกษาเอง จำเป็นต้องสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นกับตัวเองด้วยการเป็นนักศึกษา ที่เน้นอุดมการณ์ คือ คุณภาพ (Quality-oriented Idealist) เป็นผู้ที่หมั่นแสวงหาความสำเร็จในวิชาชีพ (Occupational Climber) เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของการได้มาซึ่งประโยชน์ ตอบแทนสูงสุด คือ ความรู้โดยมีแนวคิดเป็นผู้ใฝ่ความเจริญ ในชีวิตหรือมีความเป็นผู้นิยม (Elite Conception) และเป็นผู้ปฏิบัติโดยยึดถือเกียรติยศชื่อเสียงเป็นสำคัญ (Sperlich and Spraul, 2007: 10)

ขณะเดียวกันลูเนนเบิร์กและออร์สเทน (Lunenborg และ Ornstein, 2008 : 57 - 61) ซึ่งได้เสนอให้มีการนำหลักการ บริหารจัดการคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งมี มุมมองว่าการบริหารจัดการจะต้องมีระบบซึ่งสามารถนำมา

บริหารจัดการได้ในทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นองค์การด้านการบริการหรือมหาวิทยาลัยและโรงเรียนประถม มัธยมต่างๆ และหลักการที่เสนอให้นำมาประยุกต์ใช้นั้นก็คือ หลักการที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง (Transformation) โดยอาศัยแนวคิดของ Edwards Deming ซึ่งเรียกว่าสิบสี่ประเด็นสำคัญของเดมมิง (Deming's 14 Points) ในสิบสี่ประเด็นสำคัญนั้น เดมมิงได้ยกประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการนำปรัชญาใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการอันเป็นหลักการของการคิดใหม่ทำใหม่ไล่เรียงกันเป็นปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจตลอดจนความคิดริเริ่มใหม่ (Priorities) โดยพยายามให้ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน ลูเนนเบอร์เกอร์และออร์นสเทนได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่าวิธีการที่ดีวิเศษอุปกรณ์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็คืออาจทดแทนด้วยกลยุทธ์ใหม่ๆ รวมทั้งด้านการเรียนการสอนอันจะสร้างให้นักศึกษาทุกคนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นเป้าหมาย (Goal) สำคัญซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารจัดการก็คือ มุ่งให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยการนำหลักปรัชญาใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ โดยถือว่าการนำหลักปรัชญามาประยุกต์ใช้เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงนั้นถือเป็นคุณภาพอันสำคัญ ดังนั้นการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ จึงถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่ดี คือเปลี่ยนแปลงให้มีความพอเหมาะ พอควร เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทุกคนมีหลักเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ตัวเอง รวมทั้งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดี มาเป็นพฤติกรรมที่ดีด้วยการเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้านวิชาการและมีคุณธรรมจริยธรรมกำกับจิตใจอยู่เสมอ

ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรได้มีการปฏิบัติโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการงานวิจัยเป็นพันธกิจการบริหารจัดการศึกษาที่มีความยาก มีความสลับซับซ้อนรวมทั้งเป็นพันธกิจที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรมักจะไม่ค่อยได้ทำ เพราะมีปัจจัยหลายอย่างทั้งเอื้อหรือไม่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในประเด็นนี้ ศิริโรจน์ ผลพันธิน (2549: 301 – 316) ได้วิจัยพบปัญหาว่าอาจประสบปัญหาการขาดแคลน

นักวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การขาดความคล่องตัวของการบริหารงบประมาณ การขาดกลไกที่เชื่อมโยงภาคีของระบบการวิจัย รวมทั้งพบว่าปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายก็พยายามบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อให้หลุดพ้นจากสภาพปัญหาดังกล่าว และได้เสนอแนะว่าควรมีการจัดรูปแบบองค์กรแบบเครือข่าย และแบบยืดหยุ่น มีนวัตกรรมผสมผสานกัน รวมทั้งควรสร้างรูปแบบการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคีวิจัยให้มากขึ้น สภาพการขาดแคลนทรัพยากรทางการวิจัยรวมทั้งการให้ความสำคัญในการวิจัยน้อยเกินไปที่พบจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ รัชชชัย นาคะบุตร (2551 : 48 – 53) ที่เสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในประเด็นด้านการวิจัยว่าการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเน้นการวิจัยน้อย รวมทั้งการทำให้โครงการ ปัญหาพิเศษ และวิทยานิพนธ์ก็เป็นเพียงแบบฝึกหัดที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม หากได้มีการวิจัยโดยนำปัญหาของสังคมเป็นที่ตั้งในลักษณะบูรณาการกับการเรียนการสอนและการบริการทางวิชาการแก่สังคมแล้ว ก็ถือว่าสถาบันการศึกษาดำเนินการตามภารกิจได้อย่างครบถ้วน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่ ศิริโรจน์ ผลพันธิน (2549: 301 – 316) ซึ่งได้ศึกษาและข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางซึ่งต้องดำเนินการอย่างรีบด่วนของรัชชชัย นาคะบุตร นั้นอาจไม่ได้เจาะลึกลงไปในประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

หากได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ดังการศึกษาวิจัยครั้งนี้แล้วจะพบว่าผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนางานวิจัย จึงอยู่ในระดับมากเป็นลำดับต้นๆ และได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่นักวิจัยโดยอาศัยความรู้และการมีจรรยาบรรณ อยู่ในระดับมากเช่นกัน และได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัยเน้นที่กระบวนการทำวิจัยอย่างมีเหตุผลก็อยู่ในระดับมาก และได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดตั้งหน่วยประสานงานการวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตรโดยเป็นหน่วยงาน

กลางของสถาบัน อยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับสุดท้าย ประเด็นที่น่าพิจารณาก็คือประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการจัดตั้งหน่วยประสานงานการวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสามารถอนุมานได้ว่าการทำวิจัยหรือการสร้างสรรคงานวิชาการโดยอาศัยการวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่ายังมีผลการวิจัยยังไม่มากพอซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (2549: จุลสารฉบับพิเศษ 2) ซึ่งนอกจากเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายประเด็นแล้วยังได้เสนอแนะประเด็นสำคัญว่าควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติในการผลิต การพัฒนารักษาระดับคุณภาพอาจารย์อุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ อีกทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์อุดมศึกษามีวิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ได้มาตรฐานเพื่อปฏิบัติการกิจวิจัยในเรื่องที่สอน และสอนบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในเรื่องที่วิจัย (ธีระรุญเจริญ, 2553: สัมภาษณ์) ทั้งนี้เมื่อพิจารณางานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนพบว่ามีงานวิจัยร้อยละ 0.11 ต่ออาจารย์ 1 คน และมีงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ 0.1 หรือหากพิจารณางานวิจัยทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนต่ออาจารย์ 1 คน โดยภาพรวมร้อยละ 0.14 และงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ 0.11 เท่านั้น และหากพิจารณาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2552) โดยเฉพาะกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 101 แห่งที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองระยะครึ่งวงจร พุทธศักราช 2549-2551 แบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 80 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 21 แห่ง ที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านการวิจัยจะพบว่าร้อยละ 7.92 อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 47.52 มีคุณภาพระดับดี ร้อยละ 39.60 อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 3.96 อยู่ในระดับปรับปรุงและร้อยละ 0.99 ต้องปรับปรุง

อนึ่งการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี

แก่นักวิจัยโดยอาศัยความรู้และการมีจรรยาบรรณของการวิจัยนั้น เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิวัฒนาการของการจัดการนโยบายการวิจัยขององค์การและสถาบันวิจัยในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการโดยวิพุธ พูลเจริญและคณะ (2552: 33-52) พบว่า นโยบายการวิจัยเป็นเครื่องชี้นำการพัฒนาประเทศซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้การศึกษาโครงสร้างและกระบวนการ โดยมุ่งหวังให้นำผลการศึกษามาใช้เสริมสร้างกรอบการพัฒนาและกำหนดนโยบายการวิจัยแห่งชาติระยะยาว นอกจากนั้นยังมีวัตถุประสงค์หลักที่จะสร้างความรู้ในวิวัฒนาการของการจัดการนโยบายการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ สถาบัน อุดมศึกษาภาคเอกชน ผลการศึกษาของวิพุธ พูลเจริญและคณะดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ประเทศชาติด้วยกระบวนการให้การสนับสนุนการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสภากิจแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2502 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยอันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการทั้งหลายการวิจัยถือเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่ในตนไปเป็นความรู้ที่อยู่นอกตนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศสอดคล้องกับผลการวิจัยอันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวซึ่งอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2552: 1-14) ได้ศึกษาการเปลี่ยนผ่านองค์ความรู้ในศาสตร์ทางการอุดมศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของไทยและว่าควรประกอบด้วยลักษณะการทำวิจัยเพื่อค้นพบสิ่งใหม่ๆ (Discovery) การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยโดยการนำมาสรุปเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในอุดมศึกษา (Summary) การแปลงข้อมูลจากการสรุปองค์ความรู้โดยอาศัยศาสตร์ทางการอุดมศึกษามาสู่การปฏิบัติ (Translation) โดยพิจารณาจากการอุดมศึกษาของโลกเป็นหลัก นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงทั้งบุคคลและองค์กรที่เกิดจากปัจจัยด้านนวัตกรรมซึ่งเป็นลักษณะการบูรณาการศาสตร์ทางการอุดมศึกษา (Integration) และนำไปตอบโจทย์อุดมศึกษาระยะยาว และมีการประเมินผลจากการเปลี่ยนผ่านองค์ความรู้โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านต่างๆ ของอุดมศึกษาของไทย

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่นักวิจัย โดยอาศัยความรู้และการมีจรรยาบรรณของการวิจัยนี้จะเป็นการชี้ทิศทางให้เห็นว่านักวิจัยมีภูมิคุ้มกันที่ดีด้วยการมีจรรยาบรรณของนักวิจัย และผลการวิจัยของนักวิจัยซึ่งได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้นนับว่าเป็นการสร้างคุณูปการต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากเพราะผลการวิจัยจะเป็นเครื่องมือชี้ทิศทางของการพัฒนาประเทศในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาหรือด้านใดก็ตาม ดังตัวอย่างการสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาพบว่ามียานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีมากถึงร้อยละ 40.03 (เพ็ญณี กันตวงษ์ แนนรุตและคณะ, 2547: 125–157) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเหล่านั้นมาพัฒนาการเรียนการสอนถือว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวของหน่วยงานและสถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรปฏิบัติงานอยู่

รูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย หากพิจารณาการปฏิบัติ คือ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แล้วจะพบว่ามีการนำไปปฏิบัติใช้ในด้านการบริหารจัดการงานวิชาการอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะประเด็นในการบริหารจัดการงานวิชาการด้านปัจจัยอันเป็นผลผลิตเน้นให้นักศึกษาสำเร็จ การศึกษาอย่างมีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นต้น ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ก็มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในประเด็นในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดปรัชญาในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาครอบคลุมความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันและมีเงื่อนไขด้านความรู้ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น ด้านการบริหารจัดการงบประมาณอยู่ในระดับมากในประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนงบประมาณการเงินมีการกำหนดไว้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

เป็นต้น ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมากในประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้างความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกันระหว่างสาขาวิชา คณะวิชา เป็นต้น และในด้านการบริหารจัดการงานวิจัยก็มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกันในประเด็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนางานวิจัย เป็นต้นจากประเด็นแต่ละประเด็นในแต่ละด้านที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ยึดถือปฏิบัตินี้แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ หรือเป็นการดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่าได้นำไปยึดถือปฏิบัติ ที่กล่าวว่าพสกนิกรทุกหมู่เหล่านี้ก็หมายรวมถึงผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย ที่ได้ปฏิบัติโดยเฉพาะได้ปฏิบัติตั้งตนอยู่ในความพอประมาณเป็นแบบอย่างของนิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีเหตุผลในการที่จะสั่งสอนนิสิตนักศึกษาให้เป็นคนดี เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีทั้งตนเองและนิสิตนักศึกษา รวมทั้งจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้ รู้ลึก รู้กว้าง รวมทั้งรู้จักสามัคคี และที่สำคัญจะต้องปลูกฝังคุณธรรมทั้งในตนเองและนิสิตนักศึกษาด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรได้ปฏิบัติตามเบื้องพระยุคลบาทตามหลักการทรงงานของพระองค์นั่นเอง

อนึ่งด้านการบริหารจัดการงานวิจัยมีบางประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลางในการปฏิบัติ แต่ก็ถือว่าเหมาะสมตามที่ได้เสนอเป็นข้อตกลงไว้ในการวิจัยได้แก่ประเด็นการบริหารงานวิจัยเน้นที่การแสวงหาความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีคามัธยฐานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแสวงหาความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะการสร้างความรู้ใหม่นั้นยังมีข้อจำกัดเพราะเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรต้องแสวงหาความรู้และนำมาวิจัยเพื่อสืบสานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551 ข: 6–7) ที่ยอมรับว่าสถาบันอุดมศึกษายังเข้าใจและมีหลักปฏิบัติเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นเริ่มต้นและเสนอว่า

ควรเป็นผู้นำให้มีการวิเคราะห์เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้โดยตั้งอยู่บนรากฐานด้านทรัพยากร ด้านภูมิสังคม เป็นผู้นำให้มีการสร้างความรู้ใหม่ให้เป็นรูปธรรมทั้งระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน พื้นที่ องค์กร ภาคการผลิต จึงได้กระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้นำในการวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือบูรณาการนำไปสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการอุดมศึกษาให้ชัดเจนอันจะเป็นการสืบสานพัฒนาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรกำหนดปรัชญาในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ครอบคลุมความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และมีเงื่อนไขด้านความรู้รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์อันเป็นภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคตที่ชัดเจนโดยเน้นที่กระบวนการการใช้เหตุผล

2. ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการอุดมศึกษาที่เป็นรูปธรรม โดยนำมาใช้ในการสร้างดัชนีชี้วัดชี้วัดความพอเพียง การมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีโดยมีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมในการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และวัดประเมินผลออกมาเป็นรูปธรรม

3. ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในด้านการจัดทำแผนงบประมาณการเงินมีการกำหนดไว้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้กระบวนการตรวจสอบประเมินการใช้จ่ายงบประมาณการเงินอย่างเหมาะสมบริสุทธิ์ โปร่งใส

4. ควรมีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์มีการตั้งเป็นกองทุนเพื่อสวัสดิการช่วยเหลือบุคลากรโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความพอประมาณ เพราะถือว่าทรัพยากรมนุษย์ คือพลังในการขับเคลื่อนสถาบันให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

5. ควรจัดตั้งหน่วยประสานงานการวิจัยเพื่อจิตสธิปัตตร จัดทำสารสนเทศการวิจัย รวบรวมผลงานวิจัย โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานกลางของสถาบันหรือระดับสมาคม

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปทดลองใช้อย่างเต็มรูป

ควรมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ไปทดลองใช้บริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มรูปแล้วมีการประเมินผล ติดตามผลการบริหารจัดการ ซึ่งหากมีการนำไปดำเนินการจริงอย่างเต็มรูปแบบดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาระสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการนำไปแทรกในลงในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยศึกษาในลักษณะบูรณาการต่อเนื่องกัน

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การขับเคลื่อนสถาบันโดยศึกษาเฉพาะผู้บริหารระดับสูงของสถาบัน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำรงตนโดยอาศัยความรู้และคุณธรรมของผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยอาศัยหลักธรรมทางศาสนา เช่น หลักธรรมทางสายกลางหรือหลักธรรมในศาสนาต่างๆ ที่นับถือ

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีการตั้งเป็นกองทุนเพื่อสวัสดิการช่วยเหลือบุคลากรโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะทำให้ให้เห็นภาพรวมของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมหัพภาค

6. ควรมีการศึกษาวิจัยเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างใหม่มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นมหาวิทยาลัย

แห่งการวิจัย (Research University) โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนการสอน (Teaching University)

7. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างพัฒนาปรัชญาการอุดมศึกษาที่มีพื้นฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. ควรมีการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผสมผสานอยู่ในหลักการอุดมศึกษา ได้แก่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ความเป็นตัวของตัวเองทางวิชาการ ความมีอิสระทางวิชาการ

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้ปรับปรุงมาจากรายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยประเภท “ทุนวิจัยนวัตกรรม” ครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวุฒิ ห้วยเรไรและรังษิ แก้วน้ำใสย์. (2552). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ธีระ รุญเจริญ. (2553). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานนายกสภามหาวิทยาลัยวงษ์สวัสดิกุล นครราชสีมา เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2553

ธวัชชัย นาคะบุตร. (2551). “แนวทางจัดการศึกษาของประเทศไทยที่พึงรับดำเนินการ,” ใน **วิทยาทาย : วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู**. 107 (4); กุมภาพันธ์ 2551: 48-53

นิภา กุฬพงษ์ศักดิ์. (2550). การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารงานอุดมศึกษา. Available Online : <http://webdb.bu.ac.th/forums/facultyforums//Index.php?board=14;action=dis>

เบญจวรรณ อุซุงค์อมร. (2552). “ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน กรณีศึกษา: นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม,” ใน **สยาม วิชาการ**. 9 (12); พฤศจิกายน 2551-กุมภาพันธ์ 2552: 132-139.

เพ็ญณี กันตะวงษ์ แนนท ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข กาญจนา เกรียงศรี วารินทร์ แก้วอุไร พฤทธิศิริบรรณพิทักษ์ และศักดิ์ชัย นิธิฤทธิ์. (2547). “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2539-2542,” ใน **วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**. 36 (1); ม.ค.-มิ.ย. 2547: 125-157

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546,ก). **งานวิชาการและการประกันคุณภาพวิชาการระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานิต บุญประเสริฐและคณะ. (2546). รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

วิพุธ พูลเจริญ ไสลทิพย์ ประมวลู สุปรานี ผลชีวิน สุัชศุภวัฒนาเจริญ และชัชวีน กล่อมสังข์. (2552). “วิวัฒนาการของการจัดการนโยบายการวิจัยขององค์กรและสถาบันวิจัยในประเทศไทย,” ใน **วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**. 41 (1); ม.ค.-มิ.ย. 2552: 31-50.

ศิริโรจน์ ผลพันธิน. (2549). “รูปแบบการบริหารงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา,” ใน **วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ**. 38 (2); ก.ค.-ธ.ค. 2549: 301-316.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551 ก). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2551 ข). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2552). “2552 ปีแห่งคุณภาพการอุดมศึกษา
ไทย : บัณฑิตมีคุณภาพ พัฒนาชาติยั่งยืน,” ใน
อนุสารอุดมศึกษา. 35 (370); เมษายน 2552 : 14
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษา
แห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559):
ฉบับสรุป**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
องค์การมหาชน. (2549). “สรุปผลการสังเคราะห์ผล
การประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับ
อุดมศึกษา,” ใน **จุลสารประชาคมประกันคุณภาพ
การศึกษา จุลสารฉบับพิเศษ** (2). กรุงเทพฯ:
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษาองค์การมหาชน

_____. (2552). “ผลการประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสอง สถาบันอุดมศึกษากลุ่ม 2 เน้นการผลิต
บัณฑิตและพัฒนาสังคม (จำนวน 101 แห่ง),” ใน
จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา.
7 (12); กันยายน 2552: 3-12, กรุงเทพฯ:
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120
ตอนที่ 107 ก 30 ตุลาคม 2546 พระราชบัญญัติ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ:
สำนักนายกรัฐมนตรี.

อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2552). “การเปลี่ยนผ่านองค์ความรู้
ในศาสตร์ทางการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนา สถาบัน
อุดมศึกษาไทย,” ใน **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร**. 6 (26); กันยายน-ตุลาคม
2552: 1-14 .

Crosby, Pamela Castellaw. (2008). A Pluralistic
University: William James and Higher
Education. Ph.D. Dissertation Abstract.
The Florida State University. Available
Online:[http://Proquest.umi.com/pqdweb?
did=1654493101&sid=4&Fmt=2&clientId
=77816&RQT=309&VName=PQD](http://Proquest.umi.com/pqdweb?did=1654493101&sid=4&Fmt=2&clientId=77816&RQT=309&VName=PQD)

Hughey, Aaron W. (2000). “Application of the
Deming Philosophy to Higher Education,”
In *Industry & Higher Education*. February
2000: 39–44.

Lunenburg, Fred C and Ornstein, Allan C. (2008).
*Educational Administration : Concepts &
Practices*. Belmont, CA : Wadsworth :
Cengage Learning.

Sperlich, Andrea and Spraul, Katharina. (2007).
“Students As Active Partners : Higher
Education Management in Germany,” in **The
Innovation Journal : The Public Sector
Innovation Journal**. 12 (3); 2007, Article 11.